

Het zoeken van de koningin in 20 regels.

Om een kunstzwerf te maken is het nodig om de koningin te zoeken (en te vinden). Dat gaat als volgt in een volk, dat op 2 broedkamers wordt gehouden:

1. Zorg voor een goede rookstoot uit de beroker. Even in de lucht oefenen en dan 3 volle rookstoten geven in de vliegopening. Met een dathepijp kan dat natuurlijk ook.
2. Ruim 2 minuten wachten. De bedoeling is dat de moeder naar boven loopt als ze in de onderbak zou zitten.
3. Dan het deksel omgekeerd naast of achter het volk leggen.
4. De bovenste broedkamer loswrikken en iets gedraaid, dus rustend op de randen van het omgekeerde deksel plaatsen. Die 2^e broedbak wordt eerst bekeken. De 1^e broedbak wordt tijdelijk afgedekt met een dekplank.
5. Als je rechtshandig bent (achter de 2^e broedkamer staand), dan het 2^e raam links voorzichtig uitnemen (en met twee handen de oortjes vasthouden, goed kijken of de moeder aanwezig is. Vooral eerst de randen van de raat bekijken. Moeren hebben de neiging om naar een rand te lopen en naar de andere kant te gaan. Het raam nu naar boven draaien (gewoon via de oortjes) en de andere kant nazien. Er wordt geen of zeer weinig rook gebruikt. Een lichte waternevel is beter als er erg veel onrust is.
6. Dit raam apart bewaren in een leeg kastje. Ik gebruik daarvoor een 3-ramer.
7. Het 3^e raam van links op dezelfde wijze behandelen en ook in het losse kastje bewaren naast het 2^e raam.
8. Dan het 1^e raam eerst met een plamuurmes aan de zijkant losmaken. Er zitten dikwijls wat brugcellen of een beetje zogenaamde braamraat aan de zijwand vastgebouwd.
9. Dit 1^e raam uitnemen, nazien en even vasthouden.
10. Eerst de zichtbare delen van de wanden bekijken en dan het 1^e raam op zijn plaats terughangen als de koningin nog niet is gezien.
11. Nu is er ruimte om het 4^e raam gemakkelijk uit te nemen en aan 2 zijden na te zien. Na niets gevonden te hebben wordt dit raam op de bovenkant van de afstandsreep direct naast het 1^e raam gehangen. Het gat van 2 ramen breedte is bedoeld om gemakkelijk te werken, maar ook om de moeder te dwingen op de resterende ramen te blijven. Ze zal de afstand naar de reeds nageziene ramen niet willen overbruggen via de wand. Daar is te veel licht. Moeren willen liever tussen de ramen zitten. Als het raam naast dat waarop ze zit, wordt uitgenomen, zal ze dikwijls via de onderkant omlopen naar de andere kant als ze aan de lichtzijde kwam te zitten. Houd daar rekening mee en bekijk dus steeds eerst de kant van het raam die in het donker was. Kijk vooral naar alle buitenkanten. Als een volk rustig is gaan de bijen opzij voor een lopende moeder. Ook dat is iets om op te letten.
12. Doorgaan tot het laatste raam. Als de moeder niet is gevonden, de ramen terugplaatsen op de eigen plek, dus nu niet op, maar tussen de uitsparingen in de afstandsrepen en ieder raam nogmaals vluchtig bekijken.
13. Dan de 2 apart bewaarde ramen ook na te bekijken terughangen op hun plek.
14. In het aparte kastje, dat nu leeg is, zitten meestal nog wat bijen, soms zelfs op een kluitje. Haal ze uit elkaar en bekijk ze goed. Soms zit de moeder er tussenin.
15. De onderbak wordt nu ontdaan van de dekplank en die afdekking wordt nu gebruikt voor de zojuist nageziene bovenbak.
16. De onderbak nu nazien op dezelfde wijze als de bovenbak. Hier is het veel drukker, want alle opgevlogen bijen uit de bovenbak en de terugkerende vliegbijen komen hier naar toe. Het nazien moet dus hier heel secuur gedaan worden. Om ramen te lichten gebruik ik dikwijls een oude botte schroevendraaier. Die komt ook van pas om kluitjes bijen op de raat uit elkaar te krijgen.
17. Meestal wordt de moeder zo gevonden. Gebruik om ze te vangen een knijpertje dat daarvoor te koop is. Werksters kunnen er doorheen, maar het heeft de maat van moederrooster en de moeder blijft dus gevangen. Ik zet ze dan graag even over in een Nicot-kluisje. Met enig stuurwerk lukt dat, maar als ik twijfel, neem ik de knijper met moeder en het kluisje even mee naar binnenshuis in het halletje achter de voordeur. Dan kan ze zeker niet ontsnappen.
18. Als een volk erg nerveus gedrag heeft is de moeder dikwijls ook gestrest en kan ze ook op de bodem en wanden lopen. Dan is het heel moeilijk om haar te vinden. Dat komt echter weinig voor. Ik heb in de tientallen jaren dat ik immer enkele keren een volk voor de 2^e keer nagezien. Dat had dikwijls toch nog succes. Vermoedelijk is de moeder dan van de wand alsnog op de raat gaan lopen. Als de moeder toch niet gevonden is, pas dan 19/20 toe.
19. Als er perse een ingreep in het volk gedaan moet worden om het zwermen te voorkomen, kun je het beste het volk opsplitsen in 2 delen, ieder op een eigen vliegplank. Dan zorgen dat in ieder deel jong open broed aanwezig is en voldoende voer. Men noemt het dan een 'aflegger' maken. Het deel dat op de oude plek blijft staan zal de meeste bijen hebben. Daarom het andere deel slechts een kleine vliegopening geven om beroven te voorkomen.
20. In het deel waar de moeder niet is, zullen de bijen redcellen optrekken, die op de 13^e dag gebroken moeten worden als dit de oude plek is, dus met de meeste bijen. Daar zou immers een zwerm kunnen ontstaan. Als het andere volksdeel de redcellen heeft zou ik me daar niet druk over maken. Ze bijten die meestal zelf af omdat ze voor een zwermopsplitsing dikwijls onvoldoende talrijk zijn, maar voor je gemoedrust kunnen ook hier de doppen breken.